

Börtönújság

CXXII. (122.) évfolyam

Alapítva: 1898

2019. FEBRUÁR

A man in a white cap and t-shirt is working in a factory. The t-shirt has the text "ÁLLAMPUSZTAI KFT." on it. The background is a blurred industrial setting with yellow curtains.

ÁLLAMPUSZTAI
KFT.

**Börtönben készült tészta
került a nélkülözőkhöz**

„Rengeteg pozitív megerősítést kaptam”

Első helyet ért az utolsó hétvége története

Zsolt a Budapesti Fegyház és Börtönben tölti büntetését és egyike volt a több száz vállalkozó kedvű fogvatartottnak, aki kreativitását latba vetve nevezett a Váltó-sáv Alapítvány által kiírt Lélekvetés elnevezésű pályázatra. A Családi kirándulás című írása az irodalmi kategória első helyét nyerte el.

Honnan szerzett tudomást a pályázatról?

Gaál Béla, a Budapesti Fegyház és Börtön újságjának, a Gyűjtőpontnak a főszerkesztője hívta fel a figyelmemet a Váltó-sáv Alapítvány pályázatára. Én magam nem akartam nevezni, de végül mégis elküldtem az írásomat.

Miért tétovázolt?

Mert a történetem nem a pályázatra íródott, és nem is éreztem elég „erősnek”. Azt, hogy mégis neveztem végül a börtönőröknek, a reintegrációs tiszteknek és a fogvatartott társaimnak köszönhetem. Rengeteg pozitív megerősítést kaptam, így végül mégis benyújtottam az írást. Meglepődtem, amikor megtudtam, hogy az én írásomat ítélték a legjobbnak, de örültem is neki. Nagyon szerettem volna végre megkapni az EVSZ-t, hogy végre hazamehessek hétvégként a családomhoz. A „hosszú külföldi munka” miatt ekkor már 17 hónapja nem láttam az ikerlányaimat. De a kulturális tevékenységemnek köszönhetően időközben megkaptam a kedvezményt, szóval már hazajárok.

Mióta van börtönben és mikor lehet újra szabad ember?

17 hónapja vagyok bent. Ha minden jól megy és a bv. bíró is úgy akarja, akkor

2019 márciusában reintegrációs őrizettel szabadulok.

És miért került ide?

Csalás miatt, egy lízingcég munkatársaként hoztam rossz döntéseket.

Név nélkül, csupán egy jelíggel nyújtotta be a pályázatot. Mit jelent az, hogy „Hanzo”?

Hanzo a kutyánk, a gyermekeim japán négy lábúja. A mi kis siba inunk (japán kutyafajta, amely egyike a legősibb vérvonalú ebeknek – szerk.), amely a nevét a feudális japán egyik legnagyobb dinasztiájának leghíresebb tagjáról, Hattori Hanzoról kapta.

Kifejezetten személyes hangvételű az írás.

Hiszen saját családomról és magamról írtam a történetet. Az utolsó együtt töltött boldog hétvégén és a bevonulás délelőttjének teljesen pontos és hiteles története ez. Hogy ezt a bensőséges és szomorú élményt végül másokkal is megosztottam az annak köszönhető, hogy rájöttem, hogy komoly visszatartó ereje lehet. A mi családi tragédiánk megismerése talán segíthet másoknak meghozni a helyes döntést. Úgy gondolom, hogy a szavak, az események önmagukért beszélnek, és mindenki

Börtön havonta megjelenő újságjában, a Gyűjtőpontban is szerepelnek cikkeim. Leginkább az érzéseimet, lelkiállapotomat érintő, vagy befolyásoló eseményeket jelenítem meg, gyakran kiírom magamból azt, amit szóban nem lehetséges, vagy nem célszerű másokkal megbeszélni itt a börtönben. Tehetséges elítéltsársaim történetei, valós vagy képzeletbeli utazások beszámolóí, érdekes történetek is szerepelnek a repertoárban. A hosszabb írásaim folytatásokban látnak napvilágot és gyakran belecsempészek némi ismeretterjesztést is. Azt a kisebb pénzjutalmat pedig, ami az első helyezéssel járt, a benti szükségleteimre fordítom, hiszen így tudom tehermentesíteni a családomat.

A rácsok mögött mivel tölti még az idejét?

Három diplomával rendelkezem, idebent nem tudott a bv. számomra alternatívát biztosítani tanulás szempontjából. Érthető módon azok mentek szakmára, akiknek még semmilyen képzettségük sem volt. De kilenc hónapig voltam könyvtáros, így abban a szerencsés helyzetben lehettem, hogy kulturális igényeimet helyel-közel sikerült kielégítenem. A napi egy kötet elolvasása óriási lelki és erkölcsi támaszt adott. Egyébként olvasok, írok, üzleti terveket és cash flow-t készítek. Természetesen dolgozom, az utóbbi időben egy külső cég gépkezelőjeként vég-

Az EVSZ (Enyhébb Végrehajtási Szabályok) alkalmazása alatt álló elítéltek esetében a szabadságvesztés büntetés célja már egy sokkal enyhébb, a szabad élet felé tendáló környezetben is megvalósítható. A kedvezményben részesülők magatartása és családi háttere olyan stabil alapot biztosít, hogy nagy valószínűséggel következtetni lehet arra, hogy a visszaesési kockázat jelentősen alacsony. Az EVSZ alkalmazása alatt álló elítélteknek lehetőségük van arra – amennyiben megfelelnek az előírásoknak –, hogy évi több alkalommal 24, illetve 48 órára elhagyják a börtönt, így családjukkal tölthetik idejüket, valamint legfeljebb 30 kilométerre az intézettől külső munkahelyen is dolgozhatnak, vagy külső helyszínen is részt vehetnek iskola rendszerű oktatásban.

megtalálhatja benne a személyes érintettségét.

Mióta ír és hol láttak eddig napvilágot a művei?

A civil életemben és a tanulmányaim alatt is írtam, sőt publikációim is jelentek meg szakmai fórumokon. Amióta rács mögött vagyok a Budapesti Fegyház és

zem a munkám, de már építem és készítem elő a jövőmet.

Milyen tervei vannak szabadulása után?

Fejleszteni szeretném a saját cégemet, és minden szabadidőmet a családommal fogom tölteni. Tervezem, hogy PHD fokozatot szerzek politológiából.

Kellner Gergely

Gyermekkor és elkövetett bűncselekmény a festővásznon

A Váltó-sáv Alapítvány a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács támogatásával 2018. január végén pályázatot hirdetett az áldoztává válás megelőzése céljából fogvatartottaknak. A Lélekvetés elnevezésű pályázatra írásos művekkel és képzőművészeti alkotásokkal is lehetett jelentkezni. Képzőművészeti kategóriában az első három helyezést a Szegedi Fegyház és Börtön egy-egy elítélteje szerezte meg. Az első helyezett előző számunkban már olvashattak interjút. Most a második helyezett Sándort, és a harmadik helyezett Istvánt kérdeztük díjazott művéről.

– Amikor rajzolok vagy festek, szabad vagyok! Ilyenkor nem érzem azt, hogy börtönben lennék. A zárka, ahol dolgozom, olyan, mint egy civil kis festőműhely. 2006 óta foglalkozom komolyan a festéssel. Már több mint 1000 képet készítettem. Műveimet budapesti, szegedi és Mindszenti kiállításokon is láthatták – mondta Páva Sándor.

A Szegedi Fegyház és Börtönben életfogytig tartó szabadságvesztését töltő 47 éves férfi „Gyermekkorom traumája” című alkotásával képzőművészeti kategóriában a második helyezést érte el a Lélekvetés elnevezésű pályázaton.

– Szerettem volna országos szinten is megmérettetni magam egy független és számomra teljesen idegen bizottság előtt. Szívem legmélyén éreztem, hogy egy olyan alkotást sikerült készítenem, ami felkavaró lehet a szemlélődőnek. A festményen a kisfiút magamról formáltam meg, az elszenvedett lelki és testi szenvedéseimet mutatja meg egy kis cinikus félreérthető közegben. Számomra a mű a tagadásról, a meg nem értésről és a szembesülésről szól. Titkon számítottam arra, hogy bekerülök az első három helyezett közé – mondta Sándor.

A férfi 19 éve van a rácsok mögött, 2040 órában szabadulhat.

– Nemrégiben tettem sikeres érettségi vizsgát, amire igen büszke vagyok. Jelenleg szociális szakápolónak és gondozónak tanulok. Sok pszichológiát kell tanulni, ami segít nekem abban, hogy sokkal toleránsabb legyek a velem élőkkel. Szeretem a pszichológiával foglalkozó könyveket, érdekel a társadalom, amiben, ha megérem, 68 évesen szabadulásom után talán még nekem is lehet helyem. Szívemhez közel áll a buddhizmus, ami a szeretetről és a békéről szól. Ez a börtönben ritka kincsnek számít – vallja Páva Sándor.

Több mint három éve ül a rácsok mögött István, akinek festménye a képzőművészeti kategória harmadik helye-

„Szeretem a pszichológiával foglalkozó könyveket, érdekel a társadalom, amiben, ha megérem, 68 évesen szabadulásom után talán még nekem is lehet helyem.”

zettje lett. „Az élet a legjobb méreg” című műve a férfi által elkövetett bűncselekményre utal.

– A drog előbb-utóbb megöl, hiába imádkoznak érted a szeretteid. Most már tudom, hogy ennél a méregnél sokkal fontosabb dolgok is vannak az életben. A boldogságot nem a kábítószer adja, hanem a szerető család, egy jó barát, barátnő vagy a gyerekek – mondja.

István 2009 óta rajzol, a pályázaton való indulásra zárkatársai biztatták.

– Jelen állás szerint 2022-ben szabadulhatok. Addig folytatom tovább a rajzolásomat a börtönben, és próbálom tökéletesíteni az angol nyelvtudásomat. Egy tetoválásban szeretnék majd dolgozni, de még nem tudom, hogy megvan-e a kellő tehetségem hozzá. Ha ez összejönne, legszívesebben Angliában vagy Hollandiában dolgoznék – magyarázta a férfi.

Sokszor bebizonyosodott már, hogy a rosszfiúknak is van szívük

A szabadulást követő társadalmi visszailleszkedés egyik fontos eleme a jótételési munka, amely során az elítéltek – ha szimbolikusan is – visszaadhatnak valamit a társadalom tagjainak, akiktől korábban elvettek. 2018-ban a magyarországi fogvatartottak 101 alkalommal vettek részt jótételési programokon, hogy munkájukat, tudásukat, esetleg pénzüket ajánlják fel a megsértett közösség szimbolikus kiengesztelésére.

Két férfi szorgoskodik a csomagoló gép mellett: Levente és Ádám az Állampusztai Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben töltik büntetésüket, és mind a ketten részt vettek abban a munkában, amelynek köszönhetően 300 kiló száraztésztát kerültek karácsonyra a nélkülöző családokhoz.

– Soha nem halottam még a Mikulásgyárról, de amikor a reintegrációs tisztemtől megtudtam, hogy milyen feladatot kaptunk, azonnal jelentkeztem – mondja Balázs Levente, aki még újoncnak számít a tésztagyárban, mivel csak másfél hónapja dolgozik itt.

– Szerettem az itteni munkát, és örömmel vállaltam ezt a feladatot. Rablás miatt kerültem be, már csak hat hónapom van hátra, de ezt az időt is hasznosan szeretném tölteni – teszi hozzá.

Levente először 2014 szeptemberében került börtönbe, majd egy kisebb megszakítás után 2016 szeptember elsejétől újra tyúklábmintásban tölti mindennapjait. Felszolgálóként dolgozott,

A karácsony a börtönökben is ünnep, olyan alkalom, amikor a családjuktól, a környezetüktől elzárt emberek fokozott lelki tehernek vannak kitéve. Éppen ezért a büntetés-végrehajtás munkatársai igyekeznek megkönnyíteni az ünnepeket és mindenhol szerveznek adventi, karácsonyi műsort. Ezek a programok azt a célt is szolgálják, hogy eltereljék a fogvatartottak figyelmét a bezártságról, arról, hogy szeretteik nélkül kell tölteniük az ünnepeket. Természetesen ilyenkor a rácsok mögött élők is szorgosan készülnek az ünnepre: díszeket készítenek, festenek, rajzolnak, karácsonyfát díszítenek, karácsonyi szöveget, énekeket tanulnak, fenyőágakkal, díszekkel teszik színesebbé az épületeket, karácsonyfát állítanak a közösségi helyiségekben, a zárkacsarnokban, a könyvtárban. A lelki megnyugvásukat az is segíti, hogy minden büntetés-végrehajtási intézetben szerveznek adventi szentmisét, sőt, a fogvatartottaknak lehetőségük van szeretteiknek különféle ajándéktárgyakat is készíteni, amelyeket a rendszeres látogatáson felül kapott „karácsonyi” családi beszélőn adhatnak át nekik. De ilyenkor a börtönök kezdeményezésére és azok segítségével még a fogvatartottak is segítenek a rászorulóknak: az elítéltek szinte minden fegyintézetben adományokat gyűjtenek, kézzel készítenek ajándékokat, vagy különböző jótételési programokkal, karácsonyi műsorokkal segítik az arra rászorulókat.

szabadulása után azt tervezi, hogy visszaáll a munkába. A főnökei várják vissza, és ahol csak tudnak, ott segítenek is neki. De igazán édesanyja az, akire támaszkodhat, várja is, hogy újra láthassa a karácsonyi beszélőn.

A harmincas éveit elején járó Levente drogreprevenációs körleten van és munka után egy nyolchónapos festő tanfolyamra is jár. A vizsgák már szabadulása után lesznek, de mindenképpen le akarja tenni őket. B tervnek ugyanis tökéletes

az új szakma, ráadásul kereslet is van a jó szakemberekre kint – mondja.

– A főnökeim jönnek értem a szabadulásomkor. Ha nem lesz náluk tálca, akkor biztosan kirúgok a hámból. Bevonulásomkor volt barátnóm, de egy ideje már nem tartom vele úgy a kapcsolatot. Van lehetőség az újrakezdésre, de nem tudom még, hogy mit hoz majd a jövő – összegzi érzéseit.

– Én is fontosnak tartottam azt, hogy valahogyan segítsek – mondja Baranyi

– Voltam az istállóban, a raktárban, dolgoztam az erdőn, de a konyhán és a varrodában is, szóval igazán tudom értékelni az itteni körülményeket. Persze mindegyik munkahelynek meg volt a maga előnye, de itt érzem magam a legjobban – mondja.

Családi kapcsolataiban csak édesanyjára számíthat, az eltelt idő alatt a barátok már mind elkoptak mellőle. Most nem tanul, de az EFOP projekt keretein belül induló targoncavezetői tanfolyam igazán érdekelné, és örömmel venne részt további jótételési programokon is. Sokat olvas, de rendszeresen sakkozik is. A szabadulástól nem tart, hiszen négy év négy hónapról dobantott legutóbb, jóformán a semmire, és mégis talpra tudott állni. Így lesz ez majd most is, mondja, a különbség csupán az lesz, hogy többet már soha nem fog visszakerülni.

A tésztagyárban dolgozó elítéltek nagy gonddal végezték feladatukat, hiszen az országszerte zajló jótételési sorozatban részt vevő több száz társukhoz hasonlóan

Állampusztán az intézet mellett működő gazdasági társaság modern és a közelmúltban átadott tésztaüzemében a rabok 900 kilogramm száraztésztát gyártanak le egy műszakban. A mintegy 800 négyzetméteres tésztagyárban jelenleg 12 tésztafajtát készítenek, szárítanak és csomagolnak az elítéltek, a választékban megtalálható a szarvacska, csótészta, rövid cső, tarhonya, széles metélt, rövid metélt, fodros nagykocka, orsó és spagetti is. Az Állampusztai Mezőgazdasági és Kereskedelmi Kft. egyike annak a tizenkettő állami tulajdonú büntetés-végrehajtási szervezeten belül működő gazdasági társaságnak, amelyek sikeresen hozzájárulnak a magyar börtönök önellátásához.

Árpád, aki Leventével ellentétben már ismerte a Mikulásgyár tevékenységét, nem csoda, hiszen a szabad életben ő maga is segített a nála nehezebb sorsúakon: hosszú ideig zsákszámba vitte el saját kocsijával a munkahelyén már kidobásra ítélt, de még fogyasztható pékárukat a Köki terminál környéki hajléktalanoknak.

A garázdság miatt elítélt 40 éves férfi, akárcsak Levente, már másodsorra van börtönben, mivel újra meggyűlt a baja a törvénnyel már a feltételezését is le kell ülnie. Mindennel együtt még két éve van hátra. Ő az egyik rangidős, már a kezdetektől, másfél éve itt van. Ennyi idő alatt az egész brigád kicserélődött körülötte. Bejárt elég sok munkahelyet, a tiszta, kulturált, nyáron klímás, télen fűtött üzem viszont nagyon megkedvelte.

tudták, hogy munkájuk eredményével a náluk is nehezebb körülmények között élők mindennapjait teszik szebbé és könnyebbé. A hazai börtönökben raboskodók számtalan boldog és örömteli pillanatot szereztek kórházak, gyermek- és időotthonok, iskolák, óvodák lakóinak. A rendkívül változatos jótételési programoknak köszönhetően játékmackók készültek Tiszalökön, kórtermek szépültek meg Miskolcon, karácsonyi kifestők kerültek a gyermekekhez Vácott, díszek, csokoládék és játékok jutottak el a rászorulókhöz majd minden megyeszékhelyen, de az idei karácsonykor a fővárosi állami gondozott gyermekek ünnepi bejlijét is a fogvatartottak sütötték. Onnan érkezett hát a segítség, ahonnan kevesen várták volna: a rácsok mögül.

Kellner Gergely

SZEGED Szakmatanulás a Nagyfa-Alföld Kft.-nél

Az elmúlt évben az elítélteket foglalkoztató Nagyfa-Alföld Kft. egyik fő profilja lett a szakmák oktatása. 2019-ben a gazdasági társaság üzemcsarnokaiban és földjein 120-nál is több fogvatartott tanul asztalos, villanyszerelő, férfiruhaszabó, kertész, festő és kőműves szakmát. A villanyszerelő és a kertész képesítést adó képzések nemsokára gyakorlati és elméleti vizsgákkal zárulnak. A villanyszerelő tanulók februárban, a kertészek márciusban szerezhetnek bizonyítványt. A kft. menedzsmentje már az év elején előkészíti más szakmák tanulását: az év második felében tervezik, hogy egy 9 hónapos intenzív szobafestő szakmát adó tanfolyam mellett a kárpitos és pék szakmák fortélyait is elsajátíthatják a tanfolyamokra jelentkezők Szegeden. Nagyfán szeptembertől terveznek szakácsokat képezni. *Benkó László* bv. őrnagy elmondta: a börtönben szakmát szerző elítélteket a kft. és a börtön is alkalmazza. Példaként említette, hogy az idén induló festő tanfolyam hallgatói a szegedi Csillagbörtön belső étletterének tisztasági festését is elvégzik. A szabaduló elítéltek egy piacképes bizonyítvánnyal a zsebükben könnyebben találnak munkát a kinti világban.

Játékok a Családok Átmeneti Otthonának SOLT

Az Állampusztai Országos Büntetés-végrehajtási Intézet solti intézményében az EFOP 1.3.3 projekten belül decemberben újabb jótételi munka valósult meg. Az EFOP programban részt vevő fogvatartottak a Művészetek Palotája címmel futó csoportfoglalkozásokon készítettek különböző gyermekjátékokat, ami alatt szabadon kibontakoztathatták kreativitásukat és ötleteikkel segítettek a játékok sokszínűségét. Az elkészült játékoknál fontos szempont volt, hogy azok funkciójukat tekintve a gyermekek készségfejlesztését szolgálják. Ennek tükrében Scrabble, különböző műveltségi társasjátékok, mese- és memóriakártyák, kirakók, bábjátékok készültek el. A dunaújvárosi Útkeresés Segítő Szolgálat intézményvezetője és a Családok Átmeneti Otthonának csoportvezetője december 13-án vette át a fogvatartottaktól a játékokat, amelyek a családok átmeneti otthonában élő 22 gyermeknek okoztak nagy örömet karácsonykor. Az átadásra a fogvatartottak beszédrel is készültek, melyben összefoglalták a jótételi program tapasztalatait, a csoport érzéseit a közös munkáról, illetve megköszönték a felajánlás elfogadását. Az ünnepélyes beszéd után a játékok használatát a készítőik mutatták be. A program zárásaként családi beszélőre volt lehetőség: több olyan család érkezett, ahol a fogvatartott még nem láthatta, nem foghatta meg gyermekét vagy unokáját.

A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának lapja

Felelős kiadó: **Dr. Tóth Tamás** bv. vezérőrnagy • Főszerkesztő: **Makula György** bv. alezredes
Főszerkesztő-helyettes: **Kellner Gergely** bv. százados • Felelős szerkesztő: **Kiss Gábor Gergő** • Fotó: **Németh Barbara**
A szerkesztőség elérhetőségei

Cím: **BvOP Kommunikációs Főosztály**, 1054 Budapest, Steindl Imre u. 8.

Telefon: +36/1/301-8424, -25, e-mail: sajto@bv.gov.hu.

Nyomdai előkészítés: **Gleenart Grafika Bt.**, Nyomda: **Duna-Mix Kft.**, 2600 Vác, Barabás M. u. 1.

ÁLLAMPUSZTA Segítség a közösségnek

Jótételi munkán segítettek az Állampusztai Országos Büntetés-végrehajtási Intézet fogvatartottjai Hatvan önkormányzatának tavaly november végén. Tíz fogvatartott segített az önkormányzat építkezési területén a területrendezésben, takarításban és az építési anyagok pakolásában két napon keresztül. A jótétel célja az okozott sérelem, kár szimbolikus helyreállítása, a helyi közösség pedig a jótétel elfogadásával segíti a fogvatartottak társadalmi visszailleszkedését. A börtön környező településein élők már hozzászórtak, hogy időről időre kisebb-nagyobb munkák során találkoznak az Állampusztán raboskodó fogvatartottakkal. A lakók elfogadták az elítélteket, a fogvatartottak pedig az intézet falai közül kilépve segíteni tudnak a közösségnek.

PÉCS Családi Döntéshozó Csoportkonferencia

A családi döntéshozó csoportkonferencia módszerének bevezetése a büntetés-végrehajtásban című, BM-18-E-0012 azonosító számú pályázati projektben 2018. december 12-én két elítélt találkozhatott a családjával a Baranya Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben. Az ünnepek előtt különösen nagy jelentősége volt a családi döntéshozó csoportkonferencia megszervezésének és lebonyolításának, hiszen a program célja az elítélt sikeres reintegrációja, amelyhez elengedhetetlen a családi kapcsolatok megerősítése a szabadulás vagy a reintegrációs őrizetbe helyezés előtt. Mindkét elítélt esetében a részt vevő hozzátartozók, kapcsolattartók arról hoztak döntést, hogy amikor a fogvatartott kilép a börtön kapuján, akkor legyen lakhelye és munkalehetősége, hasznosan töltsse el a szabad idejét – a visszaesés így elkerülhető. A konferencia zárásaként a család és a szabadulás előtt álló elítéltek megállapodást kötöttek, amelyben minden szereplő vállalt valamit a visszailleszkedés sikerességéért. A megállapodást írásba is foglalták. A megfogalmazott ígéretet betartása visszaellenőrizhető a szabadlábba helyezés után fél évvel. A családokon kívül a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő és a fogvatartottak reintegrációs tisztjei is jelen voltak a konferencián.

SOS karácsony KECSKEMÉT

December 17-én este a kecskeméti SOS Gyermekfaluban felcsendültek a karácsonyi dallamok a faluban élő kisgyerekek kíváncsiságának közepette. A kicsik már nem lepődtek meg a bejáratnál álló Büntetés-végrehajtás felirattal ellátott rabszállító autókon, hiszen már harmadik alkalommal adott karácsonyi műsort a Bács-Kiskun Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet kilenc elítélte. A műsor kezdete előtt *dr. Zakhar Tibor* bv. ezredes, intézetparancsnok átadta a 25 elítélt rabkeresményéből felajánlott 181 ezer 500 forint adományt, amit az elítéltek a gyermekek minden napi ellátására szántak. A karácsonyi dallamok és mesék mellett az elítéltek a Süssü, a sárkány ünnepváró kalandjait jelenítették meg az általuk épített díszletek mögött. A gyermekek őszinte érdeklődéssel és átéléssel figyelték ahogy a Kiskirályfi karácsonyfáját ellopja a minden lében kanál és csak a saját hasznát leső Sárkányfűúr. A megkerítésében is segédkeztek, hiszen a fenyő keresésére indított zsoldosokat jól irányították a gyerekek. A mese jól végződött: a karácsonyfa előkerült, a gyermekek jól érezték magukat. A bábokat emlékként a legkisebbek kapták meg, akik a műsort szaloncukorral jutalmazták.

DEBRECEN Jóvatenni jó!

A Hajdú-Bihar Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet tavaly a Boldog Gyermekkor Nevelőszülői Hálózatot választotta ki arra, hogy az ott nevelkedő gyermekeket megajándékozza a fogvatartottak által készített plüss játékgúrákkal és a fogvatartottak által vásárolt édességekkel. Emellett az elítéltek 10 darab saját maguk által készített képpel is megajándékozták a szolgálatot, melyek már az intézmény közösségi termeit díszítik a gyermekek mindennapi örömeire. *Éles Marianna*, a Nevelőszülői Hálózat vezetője elmondta, hogy nagy örömmel fogadták a felajánlást, egyben remélik, hogy ez egy hosszú távú együttműködés első állomása. – A nálunk nevelkedő gyermekek között vannak olyanok, akiknek családtagjaik jelenleg is börtönbüntetésüket töltik. Az a célunk, hogy szeretettel, gondoskodással, megfelelő oktatás biztosításával elérjük azt, hogy ezek a gyerekek ne kallódjának el, ne váljanak bűnelkövetők. Mindemellett fontosnak érezzük azt is, hogy a gyermekek, ha erre lehetőség van, tartsák a kapcsolatot a vérszerinti családtagjaikkal – mondta. Az átadót a Nevelőszülői Hálózat központjában december 19-én tartották.

EFOP szakmaképzés KALOCSA

A Kalocsai Fegyház és Börtönben megvalósuló EFOP-1.3.3-16-2016-00001 azonosító számú projektben uniós forrásból 30 fogvatartott vehet részt textiltermék-összeállító szakmaképzésen. A szakmaképzést 2018. november 14-én *Fülöp Henrik*, az oktatást végző „IOSZIA” Felnőttképzési Intézmény, Vizsgaközpont és Nyelvvizsgahely intézményvezetője nyitotta meg az intézet dísztermében. A szakmaképzés kiemelt jelentőséggel bír a sikeres reintegrációban, mivel az elítéltek munkáltatásuk során az Adorján-Text Kft.-nél szerzett szakmai tapasztalatukat egy piacképes szakmával egészíthetik ki – kedvezőbb pozícióba kerülhetnek szabadulásuk után a munkaerőpiacon.

SÁTORALJAÚJHELY Hóeltakarítás jóvátételként

Január közepén nagyobb mennyiségű hó esett Északkelet-Magyarország területére, Sátoraljaújhelyen két nap alatt 15 centisre hízott a hóréteg vastagsága. A hó a mellékutakon és a közintézmények környékén felgyülemlt, az erős szél hóátfúvásokat, akadályokat képzett a város belső közlekedési útjain és járdáin. A helyi idősök otthonának jóvátételi munkákat már a korábbi években is végeztek a Sátoraljaújhelyi Fegyház és Börtönben elhelyezett fogvatartottak – most hat fogvatartott lapátolta a havat, szórta a csúszásgátló anyagot, hogy a közintézmények bejárata megközelíthető maradjon, illetve a belváros járdáin is akadály nélkül lehessen közlekedni. Az intézet megfelelő eszközökkel és anyagokkal készült fel a téli időszakra, amellyel nemcsak a börtönt körülvevő terület téli akadály-, és csúszásmentesítési munkáit tudják az elítéltek elvégezni, hanem segítséget is nyújthatnak a közintézményeknek. A hóhelyzetre tekintettel más büntetés-végrehajtási intézetek fogvatartottjai is jóvátételi munkával siettek a városok segítségére. A hó eltakarításában a Budapesti Fegyház és Börtön mellett a váci, a miskolci és a tiszalóki börtön is segítséget nyújtott.

KALOCSA Jóvátétel a beteg gyerekek javára

A Kalocsai Fegyház és Börtön elítélteit tavaly karácsonykor a Kalocsai Szent Kereszt Kórház Gyermekosztálya betegjeinek készítettek különböző horgolt állatfigurákat és Mikulás-sapkát, hogy ezzel örömet és ünnepi hangulatot varázsoljanak a beteg gyermekeknek. Az ajándékozásra az intézet parancsnoka, *Dr. Tanács Eszter Tímea* bv. ezredes is elkísérte a fogvatartottakat, aki elmondta, hogy a fogvatartottak évről évre ajándékoznak az ünnepek alkalmával. Mússal és apró ajándékokkal szereztek örömet már többször óvodásoknak vagy a szociális intézményekben élőknek.

Jóvátételi foglalkozások Bernátkúton PÁLHALMA

A karácsonyi készülődés, ajándékozás hangulatának jegyében telt el a december a Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet bernátkúti intézményében az EFOP-1.3.3 projektbe bevont önként jelentkező 12 fogvatartottnak. Az elítéltek egy resztoratív érzékenyítő foglalkozás után jóvátételi csoportfoglalkozásokon készítettek ajándékokat az Egyesített Szociális Intézmények és az Árpádházi Szent Erzsébet Idősek Otthona lakóinak. Egyedi technikával, festett gyapjúból ragasztottak képeket az idősök szobáinak díszítésére, valamint karácsonyi csillagokat hajtogattak. Az ajándékokat december 20-án adták át az intézményt képviselő vezetőknek és ellátottaknak.

SZEGED Kilenc fogvatartott vizsgázott idegen nyelvből

ECL nyelvvizsga volt decemberben a Csillagbörtön iskolakörletén. Hét szegedi és két budapesti elítél vizsgázott, közülük heten a középfokú angol nyelvvizsga tesztjét, ketten angolból és németből a felsőfok feladatait oldották meg. Január elején a nyelvvizsgaközpont elküldte az eredményeket a Szegedi Fegyház és Börtönnek. Kilenc vizsgázóból hatnak sikerült a megmérettetés, hárman újból próbálkozhatnak. *Vida Adrienn*, a Pannon Oktatási Központ koordinátora elmondta, a bizonyítványokat a Pannon Oktatási Központ képviselője veszi át, amelyek ezután az elítéltek letétjébe kerülnek.

Macivarrás a börtönben TISZALÖK

Tavaly decemberben a Tiszalóki Országos Büntetés-végrehajtási Intézet négy női fogvatartottja macikat varrt a Magyarországi Magiszter Alapítvány Tiszavasvári Óvoda Tagintézményébe járó gyermekeinek. Az EFOP-1.3.3-16-2016-00001 azonosító számú, Fogvatartottak reintegrációja című kiemelt projekt Macikkal a mesék világába című fogvatartotti jóvátételi program célja az volt, hogy az elítéltek örömet szerezzenek a gyerekeknek, önzetlen és önkéntes munkájukkal hozzájáruljanak az érzelmi nevelésükhöz. A közel 50 macit december 21-én adták át. A tagintézményvezető elmondta, hogy a macihoz hozzá lehet bújni, lehet vele játszani, de legfőképpen szeretgetni.

Adni jó! Karácsonyi ajándék hátrányos helyzetű gyermekeknek

Fogyatékkal élő és hátrányos helyzetű gyermekek kaptak karácsonyi kifestőt a Váci Fegyház és Börtön rabjaitól. A karácsonyi ünnepekre hangolódva évek óta hagyomány, hogy a Duna-Mix Kft. OKJ-s nyomdai képzésében részt vevő fogvatartottak kifestőt terveznek és gyártanak rászoruló váci gyermekek részére. Most karácsonykor arra is figyeltek, hogy az óvodáskorú és az iskoláskorú csemeték részére külön készüljön ajándék. Az ajándékot a Duna-Mix Kft. ügyvezető igazgató-helyettese, Bene-Bayer Ildikó bv. alezredes adta át személyesen a Cházár András EGYMI, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium igazgatójának és a gyermekeknek. A gyermekek feltétel nélküli szeretete rendkívüli hatással van a fogvatartottak lelkiállapotára.

Mozgalmasan telt a december a veszprémi börtönben

A Veszprém Megyei Rendőr-főkapitányság a kiváló együttműködésre alapozva kérte fel a Veszprém Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetet, hogy a karácsonyi programjukat színesítsék a börtönszínház vidám előadásával. A kérésnek eleget téve a Bakony Színház Csoport előadta a nyáron országos sikerrel színpadra vitt, A cég arája című komédiáját. Az előadás ezúttal is vastapsot kapott, teljes bevételét a rendőrség jótékony célra ajánlotta fel. A Máltai Szeretetszolgálat Egyesülete Befogadás Házába másodszer látogattak el a börtönszínház karácsonyi előadásával. Gárdonyi Géza Harangozóék karácsonya című novelláját rendezte színpadra Gyurácz Csaba János bv. törzsőrmester. A tartalmas és elgondolkodtató színdarabra heteken át próbáltak a fogvatartottak, az előadást követően Németh Éva bv. ezredes intézetparancsnok a jókívánságok kíséretében átadta a női fogvatartottak által készített ajándékokat. Az ATV Riasztás stábjába az ünnepi készülődést és a rácsok mögött töltött karácsonyt szeretne volna bemutatni nézőinek, ezért az Országos Parancsnokság engedélyével filmet forgattak az intézetben. Tízperces összeállításukban hírt adtak a karácsonyi családi beszélőről, a börtönszínház és az énekkar próbájáról, valamint a kézműves kör és jobb agyféltekés rajzkör foglalkozásáról. Karácsonyi családi beszélőn vehettek részt

több fogvatartott, akik kötetlenebb körülmények között fogadhatták szeretteiket. A bv. intézet idén is biztosított kézműves kellékeket erre az alkalomra, hogy a gyerekek akár a szabadságvesztését töltő hozzátartozóikkal, akár önállóan kedves ajándékokat készíthessenek. Az intézet fogvatartottaknak és személyi állománynak szóló karácsonyi műsorát megelőzte Molnár Attila Károly fotóművész és előadó kiállítás megnyitója. A fotós saját, egy elit érzéseit megjelenítő dalát adta elő gitár kíséretében. A művész időszakos kiállítása az aulában új impulzusokat adott a fogvatartottaknak. A börtönszínház karácsonyi darabja a börtönben is nagy sikert aratott, mondanivalója elért minden nézőhöz. A színdarab felvezetéseként az EFOP munkatársainak közreműködésével és támogatásával az intézetben nemrég megalakult kórus szép karácsonyi dalait adta elő. Zsebe Attila diakónus börtönlélekész átadta az országos bibliavetélkedőn elért eredményekért kiállított emléklapokat. A karácsonyi programsorozatot dr. Márfi Gyula, Veszprém Főegyházmegye érseke ünnepi szentmiséje zárta. A hamarosan nyugállományba vonuló Érsek Atya a fogvatartottaknak és hozzátartozóiknak celebrált szentmiséjében a kitalásra, valamint a hit, a szeretet és a keresztény értékek fontosságára hívta fel a figyelmet. „Jézus mindenhol ott van, nem zárják el rácsok és falak”- hangsúlyozta.

Ünnepi Szentmise a Zala Megyei Bv. Intézetben

Székely János, a Szombathelyi egyházmegye püspöke ünnepi szentmisét celebrált a Zala Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben december 21-én. Püspök Úr beszédében az ünnepre való felkészülés fontosságáról, a szeretet mindennapokban segítő erejéről, és a megújulásban rejülő lehetőségről beszélt. Székely Jánosnak egy fogvatartott által készített festményt adtak át, a szabadságvesztést töltők pedig rózsafüzért kaptak tőle ajándékként. Az istentiszteleten való részvétel lehetőségével szinte minden fogvatartott élt, mely pozitív jövőbeli reményekkel töltötte el a tisztelendő atyát.

Kívül is tovább szépül a váci börtön

A Váci Fegyház és Börtön folyamatos megújulásának és modernizációjának újabb állomásához ért. A végső cél, hogy a városi fejlesztésekhez csatlakozva a fegyintézet is méltó módon illeszkedhessen a barokk városképbe. A közelmúltban átadott új objektum, a díszterem, az étterem, az egészségügyi körletrész, illetve a napelem fejlesztéseket követően a homlokzat felújításának első üteméhez érkeztek, amelyben a Köztársaság úti épület kapott új színezetet. Az intézet belső munkálatai teljes egészében fogvatartotti munkáltatásban, míg a külső homlokzat külső vállalkozó bevonásával újul meg. A nagy volumenű felújítás két ütemben készül, a közel egy éven át tartó munka során az intézet külső falazata szinte teljes egészében megújulhat. Az első ütem tavasszal kezdődött és a napokban fejeződött be, míg a második ütemben a Barabás Miklós utcai homlokzat egy része a tervek szerint májusra készül el.

Decemberi visszatekintő Borsodban

Az előző év utolsó hónapjaiban több jelentős eseményt rendeztek a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben büntetésüket töltő fogvatartottaknak. Szeptember közepén a szirmabesenyői Fiatalokorúak Regionális Intézete adott otthont Európa első olyan börtöncursillojának, amelyet fiatalok fogvatartottaknak tartottak. A rácsok mögötti lelki tanfolyamon 15 együttműködő, szabálykövető fiatalok vehettek részt. Majd december 5-én szintén Szirmabesenyőn mutatták be az EFOP-1.3.3-16-2016-00001 azonosító számú Fogvatartottak Reintegrációja című kiemelt projektben a tanodaszerű szolgáltatásokat nyújtó új projektelemet. A 2016. október 1-jén indult és 2020. június 30-ig tartó projekt fő célkitűzése a jogerősen kiszabott szabadságvesztésüket töltő elítéltek, illetve a letartóztatottak társadalmi és munkaerőpiaci reintegrációjának elősegítése, a visszaesési kockázatok csök-

kentése. A programba 4600 főt vonnak be, akik közül 1800 fogvatartott vehet részt kompetenciafejlesztő foglalkozásokon, 1100-an pedig piacépes szakmát tanulhatnak. Mellettük 1000 hozzátartozónak biztosít a projekt humánszolgáltatásokat. A tanodaszerű szolgáltatások célcsoportját a fiatalok fogvatartottak képezik. Az EFOP-on belül több büntetés-végrehajtási intézetben számos jóvátételi programot valósítottak meg. Az egyik ilyen a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet Színezd újra! elnevezésű jóvátételi programja volt: az EFOP programban részt vevő felnőtt fogvatartottak a gyerekek által kedvelt mesehősöket ábrázoló képeket készítettek és adták át a sajtó nyilvánossága előtt a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Központi Kórház és Egyetemi Oktatókórház, Velkey László Gyermekorvosi Központ kis betegeinek.

Karácsonyi üdvözlőlapok

Advent alkalmából az ünnephez kapcsolódó üdvözlőlapokat készítették a Tolna Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben fogva tartott nők és anyák. A lapokat Takács Róbert János bv. alezredes, sajtóreferens adta át tavaly december 18-án dr. Harangi Ferenc osztályvezető főorvosnak, a Tolna Megyei Balassa János Kórház Gyermekosztálya vezetőjének. Ezeket a lapokat a kis betegek szülei, testvéreiknek adhatták át. A részt vevő fogvatartottak nagy lelkesedéssel vetették bele magukat a munkába. A fogvatartottaknak is vannak gyermekeik, így nagy örömmel vállalták, hogy karácsonyi kártyáikkal ők is hozzájárulnak a kis betegek gyógyulásához.

Böjte Csaba látogatása a Gyűjtőben

Böjte Csaba hozta el a fogvatartottaknak az adventi üzenetét. A ferences rendi szerzetes december 3-án látogatott el a Budapesti Fegyház és Börtönbe. A reintegrációs programon Böjte Csaba életútjáról és az általa létrehozott gyermekmentő szervezet tevékenységéről folyt a beszélgetés. A Dévai Szent Ferenc Alapítványt az er-

délyi ferences szerzetesek hozták létre 1993-ban azzal a céllal, hogy a legkisebbeket segítsék. A több ezer árva és nehéz sorsú gyermek ellátását támogató alapítvány tevékenysége összeforrt Böjte testvér nevével. Böjte Csaba fogvatartottakhoz szóló, reményteljes üzenetében elmondta: „Mindannyian adventi várakozásban élünk, és hiszem, hogy az ő adventjük bármennyire is hosszú, előbb-utóbb eljön számukra is a karácsony”. A programon részt vevő fogvatartottak nagy tisztelettel és érdeklődéssel hallgatták Böjte testvér szavait, akinek személyes példája és küldetése mindannyiunknak kézzelfoghatóvá teszi a szeretet és a jótékonyág erejét.

Püspöki látogatás Győrben

Az adventi ünnepi időszakhoz kapcsolódóan tiszteletét tette Dr. Veres András, a győri egyházmegye püspöke, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke a Győr-Moson-Sopron Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben. Az atya felidézte a tékozló fiú történetét, elmélkedésében kitért arra, hogy a Szent Családnak is számtalan megpróbáltatással kellett szembesülnie. Jézus születése a legkiszolgáltatottabbak közé nyilvánvalóvá tette, hogy a Messiás nemcsak a kiváltságosoknak hoz üdvösséget, hanem a társadalom legkirekesztettebb tagjainak is. A főpásztor arról is beszélt, hogy azoknak is teljes lehet az ünnep, akik nem családjukkal, szeretteik között töltik. Az egyedülállt lehetőséget teremt arra, hogy kapcsolatot keressünk önmagunkkal és Istennel. A püspök látogatása a személyi állomány és a fogvatartottak megáldásával zárult.

A győri megyéspüspök bérmált a Sopronkőhidai Fegyház és Börtönben

Tíz fogvatartott készült fel a bérmálkozásra és állt Dr. Veres András püspök előtt a Sopronkőhidai Fegyház és Börtön kápolnájában december 15-én, kinyilvánítva hitüket és ragaszkodásukat Istenhez. Már hagyományosnak mondható, hogy az advent időszakában Dr. Veres András megyéspüspök ellátogat az intézetbe, és ünnepi szentmisén szolgáltatja ki a bérmálás szentségét a fogvatartottaknak. A főpásztor mellett Horváth Imre városplébános és Butsy Lajos börtönlelkész is részt vett a szertartáson.

Húszéves a Közép-dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézet Jobb Lator kápolnája

Hálaadó istentiszteleten emlékeztek meg tavaly december 6-án a Közép-dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézet Jobb Lator kápolnájának 20 évvel ezelőtti felszenteléséről. Az istentiszteleten részt vett az akkori intézetparancsnok, Csere László nyugalmazott bv. altábornagy, korábbi országos

parancsnok, valamint jelen voltak az intézet vezetői is. Az istentiszteleten részt vettek a börtönnel kapcsolatban álló egyházak elöljárói és képviselői. Főtisztelendő Dr. Spányi Antal, a Székesfehérvári Római Katolikus Egyházmegye megyéspüspöke beszédében a bűnbánat fontosságáról szólt, Főtisztelendő Steinbach József, a Dunántúli Református Egyház püspöke arról beszélt, hogy Isten a rossznak tűnő eseményekkel is tud jó változásokat elindítani a szívünkben. Főtisztelendő Radnóti Zoltán főrabbi, a rabbi testület elnöke a tanulás fontosságát emelte ki. Az istentiszteleten 21 fogvatartott vett részt, akik egyházi énekeket adtak elő. 1998 decemberében Csere László intézetparancsnoksága idején Hegedűs Lóránt református püspök, Takács Nándor római katolikus püspök és Harmati Béla evangélikus püspök szentelték fel a börtönkápolnát. A fából készült belső díszítő elemek a BUFA Kft. alkalmazottjának, a festmények egy volt fogvatartott kezeinek munkáját dicsérik. Dr. Kiszely Pál bv. dandártábornok, az intézet parancsnoka köszönetet mondott az egyházi elöljáróknak, továbbá a börtönlelkézi szolgálatban és a börtönmisszióban résztvevőknek, hiszen a falak önmagukban halottak, a falak közé életet azok az emberek hoznak, akik betérnek ide. Ők azok, akik időről időre befogadnak szabadult fogvatartottakat, hogy segítsék őket a talpra állásban.

Újévi koncert a rácsokon belül

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa szervezésében megkezdődött az Ökumenikus Imahét, mely január 20-án egy zenés istentisztelet részeként a Fővárosi Bv. Intézet II-es számú objektumába is eljutott. Az Ökumenikus Imahétben belül a világ kereszténysége évről évre a Krisztusban hívők egységéért imádkozik. Az idei imahét tematikáját az indonéz keresztények állították össze. „Az igazságra, csakis az igazságra törekedj...” Ez a Mózes 5. könyvének 16. fejezetében olvasható ígérvény volt a nyitánya a Magyar Testvéri Börtöntársaság missziós munkatársai által tartott újévi koncertnek. A zenés istentisztelet az ökumené szellemében hitébresztő és hitmélyítő alkalom volt, amelyen a részt vevő női fogvatartottak lelkesen énekelték a modern hangszerelésű egyházi dallamokat a II. objektum kápolnájában.

Az istentiszteletet követően a Magyar Testvéri Börtöntársaság missziós munkatársait Kertész János bv. alezredes, a II. objektum

parancsnokhelyettese tájékoztatta az intézeti vallásgyakorlást hétköznapjairól, valamint a jövőbeni együttműködés további lehetőségeiről.

Zárkaszentelés a szolnoki börtönben

A korábbi évekhez hasonlóan, vízkereszt ünnepéhez kapcsolódva az idén is több zárka szentelése történt meg a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben. A zárkaközösségek kérésre tíz zárkát szentelt meg Nagy Imre börtönlelkész. A fogvatartottak örömmel és áhítattal vettek részt saját zárkájuk megszentelésének szertartásán, és közösen imádkozva kérték az Úr áldását.

Újévi áldás a debreceni börtönben

Január 6-án vízkereszt, avagy a háromkirályok, másképpen a napkeleti bölcsek ünnepe, a katolikus egyház egyik legfontosabb ünnepe, mely egyúttal a karácsonyi ünnepek zárónapja. Utána kezdődik a farsangi időszak. A Hajdú-Bihar Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben immár évek óta hagyomány, hogy az új évet, az új kezdet áldással kezdik. A fogvatartottak és a személyi állomány is örömmel fogadták január 8-án Zolcsák Miklós görögkatolikus plébánost, aki megszentelte a zárkákat, irodákat és az imatermet. Áldást osztott azoknak, akik ezt örömmel fogadták.

1. Nagyon könnyű

8		1		7				9
3			5		6	2	4	
6					3			8
	9	7		1		5		
	4				2		8	
		3	4	6		1	2	
7			9					6
	1	5	6		7			2
9				4		3		5

2. Könnyű

		7	8					1
			5			3		
	4				6	9		
	2					4		
3			7					5
		1	9					8
		6	1					7
		8			2			
	5				3	8		

3. Közepes

	2				8			9
3								
5					4			7
6				1				3
	9			2				5
7								4
	8		6					1
								2
	5		1					4

4. Nehéz

		6			4	9		
		1				5		
7				3				
		2	8					6
3				7				4
9						1		
				2				8
		5				3		
		7	1			6		

5. Nehéz

3			9					7
		8						
5				6		2		
		4						1
		6		2		5		
	9				3	8		
		1		4				6
						3		
7					8			9

6. Nagyon nehéz

	5		6					
9						2		
		8		3				7
	1						4	
2				9				3
	6			5			8	
4				7		9		
		3						1
						8	6	

Rejtvény

SUDOKU

A rejtvény szabálya: Minden egyes sorba, oszlopba és kockába írjon egy számot 1-től 9-ig úgy, hogy soronként, oszloponként és kockánként csak egyszer használ fel egy számot. A Sudoku feladványt akkor fejt meg sikeresen, ha ez a feltétel hiba nélkül teljesül.

KERESZTREJTVÉNY

A keresztrejtvény megfejtése Lucius Annaeus Seneca egyik idézete. Seneca (Kr. e. 4 körül-Kr. u. 65) római sztoikus filozófus, drámaíró és államférfi volt. A későbbi Nero császár nevelője, majd Nero hatalomra jutása után a Római Birodalom egyik legbefolyásosabb embere lett.

◆	HANGYA ANGOLÉL	LAKODALOM	ERKEZEL BŐVISEN	LANTÁN VESZJELE	SPANYOL AUTÓÉL	◆
1						K
	VOLT JAPAN FŐVÁROS				MŰLT IDŐ JELE	
	TEHER-GEPKOCI			WÜRZBURG ELEJEI	GERMAN FŐSTEN	
	GEFFEDYVER TYPUS			RYDBERG-ALLANDO		
◆	2	ÚJ-ZÉLANDI LEDICES	OSZTRAK AUTÓÉL	DRAGON BALL	AUTÓÉL DÉL KOREAI	◆
		BILIAN HAJÓS		A TÁVOLLABB	... DE JANEIRO	
AMERIKAI LÉGTÁRS.					TÖRÖK AUTÓÉL	
					ELLENALLAS JELE	
FINN TELEPÜLES			ZORRO JELE	DES... HANGY NAJJA		
			NÉMET AUTÓÉL	BRAMSŐRÖSG JELE		
◆	L			MEGFELELO		◆
					DUPLÁN ZOLA REGÉNY	